

Til Helse- og omsorgskomiteen

Vår dato: 11.10.2018
Deres dato: [Deres dato]
Vår referanse: 7.07.01/AMK
Deres referanse:

Høringsinnspill til Statsbudsjettet 2019 fra NHO Mat og Drikke

NHO Mat og Drikke er den største arbeidsgiver- og næringspolitiske organisasjonen for mat-, drikke- og bionæringene i Norge, og er tilsluttet Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO). Vi organiserer mer enn 1600 virksomheter med nærmere 40 000 sysselsatte innenfor mat- og drikkeproduksjon, skogbruk og tjenesteyting.

I forbindelse med Stortingets arbeid med Statsbudsjettet for 2019, har NHO Mat og Drikke følgende kommentarer og innspill.

Programkategori 10.10 Folkehelse mv. – Kap. 714 Folkehelse

"Intensjonsavtalen om tilrettelegging for et sunnere kosthold", som ble undertegnet i desember 2016, representerte et viktig skritt i retning av et mer kraftfullt, helhetlig og langsiktig samarbeid mellom myndighetene, mat- og drikkeprodusentene og dagligvarehandelen. Det er satt ambisiøse og klare mål som skal nås innen 2021 innen reduksjon av salt, mettet fett og sukker, samt mål for å øke inntaket av frukt, bær, grove kornvarer og fisk. NHO Mat og Drikke mener at denne type forpliktende samarbeid er et grunnleggende og sentralt tiltak for å bidra til å nå målene for folkehelsepolitikken om økt levealder med god helse og trivsel samt reduserte sosiale helseforskjeller.

Som følge av endringene i særavgifter for sjokolade- og sukkervarer samt alkoholfrie drikker i 2018, har mat- og drikkeprodusentene meldt at samarbeidet om reduksjon av inntak av tilsatt sukker inntil videre ikke kan fortsette. I tillegg til å true verdiskaping og arbeidsplasser i Norge, er det kritikkverdig at det knyttes helseargumenter til en massiv økning av to fiskale avgifter som ikke har noen dokumentert effekt på folkehelsen. Virksomhetene har imidlertid videreført reduksjonsarbeidet på eget initiativ og kan gjennom systematisk arbeid vise til gode resultater. Tall fra Bryggeri- og drikkevareforeningen viser eksempelvis at sukkerfri brus nå står for 51 % av bruskonsumet i Norge, hvilket er suverent best i Europa.

For å nå målene i intensjonsavtalen er det vesentlig at alle parter bidrar for å oppnå disse i fellesskap og at gjensidig tillit i samarbeidet gjennomrettes. En av forutsetningene er at Helse- og omsorgsdepartementet, Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet har de midler som skal til for å kunne oppfylle sine forpliktelser i avtalen. Vi registrerer at bevilgingene i Kap. 714, Post 21 Spesielle driftsutgifter foreslås redusert med 8,1 MNOK, ut over ABE-reformen, og forutsetter at reduksjonen ikke påvirker gjennomføringen av Helsedirektoratets forpliktelser slik de er beskrevet for denne posten, herunder:

1. Monitorering av kostholdsendringer for å følge opp måloppnåelsen i intensjonsavtalen

For å følge opp måloppnåelsen for arbeidet i intensjonsavtalen, må aktørene ha løpende god oversikt over forhold som påvirker utviklingen i helsetilstanden. Herunder overvåking av kostholdsendringer i form i inntak av salt, sukker, mettet fett, grove kornvarer, fisk og sjømat samt frukt og grønnsaker. Gjennomføring

av en ny metode for Statistisk Sentralbyrås (SSB) forbruksundersøkelse i 2019, er sterkt påkrevet og utvikling og kvalitetssikring av denne metoden må følges tett opp av Helsedirektoratet uten ytterligere forsinkelser. Forbruksundersøkelsen skulle opprinnelig og i henhold til avtalen vært gjennomført i 2017. Det forutsettes også at SSBs nye metode for forbruksundersøkelse kommer i tillegg til den årlige oppfølgingen av matforsyningsdata gjennom undersøkelsen "Utviklingen i norsk kosthold" samt jevnlig vedlikehold av datagrunnlaget i Matvaretabellen (matvaretabellen.no) i samarbeid med Mattilsynet.

Videre er det vesentlig å snarest mulig få bedre data for den uregistrerte omsetningen av mat og drikkevarer gjennom grensehandel, deler av taxfreemarkedet og konsum fra ulovlig virksomhet. Den uregistrerte omsetningen, særlig i form av grensehandel, er kraftig økende og påvirker måloppnåelsen i intensjonsavtalen, uten at aktørene har datagrunnlag for å følge opp konsum og helseeffekter.

2. Kommunikasjon og kampanjer for sunnere valg

En viktig rolle for Helsedirektoratet er å være en pådriver for kunnskapsbasert arbeid, sammenstille kunnskap og erfaring i faglige spørsmål og opptre nasjonalt faglig normerende. For arbeidet i intensjonsavtalen innebærer dette å bidra til å påvirke forbrukeren gjennom målrettet kommunikasjon og andre systematiske tiltak som gjør det lettere å ta sunne valg som kan fremme helse og livskvalitet. Det forutsettes at Helsedirektoratets midler for å gjennomføre kampanjer og kommunikasjon på levevaneområdet for å endre adferd, spesielt innen kosthold og helse, forblir uendret eller økes.

Det er for arbeidet i intensjonsavtalen også et viktig bidrag at Helsedirektoratet følger opp og videreutvikler merkeordningen Nøkkelhullet. Det er i 2019 blant annet planlagt å lansere og implementere en nordisk merkevarestrategi der Helsedirektoratet medvirker i utviklingen. To av tre forbrukere har tillit til merkeordningen (Helsedirektoratet 2017) og årlig økning i antall nøkkelhullsmerkede produkter er et av målene i Nasjonal handlingsplan for bedre kosthold (2017-2021).

Vi anmoder komiteens medlemmer om å medvirke til at tilliten mellom partene i intensjonsavtalen for et sunnere kosthold kan gjenopprettes og at myndighetenes avtalte forpliktelser, blant annet gjennom monitorering, kommunikasjon og kampanjer, kan ivaretas og videreføres uten endringer.

Vennlig hilsen
NHO Mat og Drikke

Petter Haas Brubakk
Administrerende direktør